



ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Nils Neemre
Budopunkt
nils@budopunkt.eu

Teie 16.08.2024 nr 1.4-1/1617

Meie 23.08.2024 nr 2.2-9/24/2110-2

Vastus pöördumisele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles kirjutate:

Meil on kaupluses vara kaitseks kolm videopildiga turvakaamerat, soovime sisse lülitada ka heli salvestuse, eesmärk on see et oleks võimalik järelkuulata heli juhul kui töötaja ja kliendi vahel on olnud konfliktiolukord, näiteks klient ütleb et talle oli midagi lubatud aga töötaja seda lubanud ei ole vms. Näen et salvestuse kohta on väga pikad juhendid <https://www.aki.ee/isikuandmed/videovalve-korraldajale#valve-2>, kas lühidalt: 1)kas ülaltoodud põhjusel heli salvestamine on lubatud? 2)kas piisab töötajate vabas vormis kirjalikust teavitamisest? 3)lisaks peab olema üleval silt klientidele et salvestatakse heli ja pilti

Vastus Teie kahele esimesele küsimusele on ei ning kolmandale küsimusele osaliselt ei ehk siis teavitussilt kaamerate kohta peab olema, kuid heli salvestamisest teavitamine ei ole vajalik, kuna selliseks tegevuseks puudub antud juhul niikuinii õiguslik alus.

Järgnevalt selgitame Teile lühidalt kaamerate kasutamise reegleid üldiselt. Ehk siis kui te soovite kaameraid kasutada, siis peavad olema järgitud järgnevaid põhimõtteid ja reeglid.

Nimelt, et igasuguste isikuandmete töötlemisel kehtib alati andmete kogumise minimaalsuse põhimõte- ära kogu rohkem andmeid kui eesmärgi saavutamiseks vaja on.

Igasugune isikuandmetega tehtav toiming, sealhulgas ka isiku kaameratega jälgimine ja pildi salvestamine, on isikuandmete töötlemine. Isikuandmeteks loetakse igasugust teavet tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta (isikuandmete kaitse üldmääruse¹ (IKÜM) artikkel 4 punkt 1). Andmetöötlejal on seejuures kohustus järgida IKÜM artiklis 5 sätestatud põhimõtteid, sh lõiget 1 punkti a, mille kohaselt peab andmetöötlus olema seaduslik, õiglane ja isikule läbipaistev. Andmeid ei tohi koguda igaks juhuks.

Toome välja, et reeglina tohib isikuandmeid kaamerate kasutamisega töödelda seadusest tulenevatel alustel (näiteks õigustatud huvi alusel või kui kaamerate kasutamise kohustus tuleb eriseadusest, vt IKÜM artikkel 6 punktid c ja f). **Heli salvestamine üldjuhul lubatud ei ole.** Kuivõrd helisalvestamise puhul on riive privaatsusele intensiivsem, tuleks seda kasutada üksnes äärmuslikel juhtudel ja see peab olema väga hästi läbi kaalutletud, reguleeritud ja põhjendatud.

Etteruttavalt saamegi selgitada, et nõusolek ei ole kaameratega salvestamisel isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks. Samuti peab andmesubjektidele (kaamera vaatevälja jäävatele isikutele) olema selge, miks ning millisel alusel neid salvestatakse ning selleks tulebki andmesubjekte korrektselt teavitada, koostada korrektsed andmekaitsetingimused (vaata allpool

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=ET>

andmekaitsetingimustest selgitusi) ning järgida muid allpool selgitatud reegleid.

Eelpool viidatud õigustatud huvi alus² võimaldab konkreetsete tingimuste täitmisel kasutada kaameraid nii turvakaalutlustel kui ka sisekorraeeskirjade jälgimiseks/kontrollimiseks (kindlasti peavad olema täidetud seadusest tulenevad tingimused, vastasel juhul on isikuandmete töötlemine õigusvastane). Õigustatud huvi isikuandmete töötlemise alusena saab kasutada üksnes siis, kui andmetöötleja on teostanud viidatud isikute (töötajad ning teised vaatevälja jäävad isikud) kaalumise ning jõudnud järelduseni, et kaamerate kasutamine ei riiva ülemääraselt puudutatud isikute huvisid. Ehk huvide kaalumise peaks selgelt tulenema, milleks on üldse vajalik jälgimist. Soovitame Teil tutvuda õigustatud huvi juhendiga, mis on olemas inspeksiooni võrgulehel [siin](#).

Lisaks on andmetöötlus õiglane vaid juhul, kui arvestate andmesubjektide andmete töötlemisel viimaste õiguspäraste ootustega privaatsuse kaitse osas. Üldreegel on, et jälgimisseadmetiku kasutamine ei tohi ülemääraselt kahjustada selle vaatevälja jäävate isikute õigustatud huve.

Veel selgitame, et isikuandmeid peab koguma ja töötleva ainult selgelt kindlaksmääratud ja õiguspärastel eesmärkidel. See tähendab, et kaamerate kasutamiseks peab olema paika pandud konkreetne põhjus (kas turvakaalutlused, sisekorraeeskirjade jälgimine/kontrollimine või muuks). Kaameraid saab ja peab kasutama vastavalt vajadusele – need peaksid oleme suunatud konkreetsetelt määratletud probleemi lahendamisele. Isikuandmeid tohib koguda ja töödelda ainult selgelt kindlaksmääratud ja õiguspärastel eesmärkidel ning neid ei tohi hiljem töödelda viisil, mis on püstitatud eesmärkidega vastuolus. Seega, kui kaamera on paigaldatud vara kaitseks, siis ei saa kaamerasalvestust kasutada teistel eesmärkidel, näiteks töötajate töö jälgimiseks.

Toome lisaks välja, et kaamerate kasutamise üks tähtsamatest nõuetest on isikute selge teavitamine nii õiguslikust alusest kui ka täpsematest eesmärkidest, sh võimaldamine tutvuda kõigi asjakohaste dokumentidega. See tähendab, et **koostatud peavad olema andmekaitsetingimused**. Andmekaitsetingimused on seotud läbipaistvuse põhimõttega, mis eeldab seda, et isikuandmete töötlemisega seotud teave ja sõnumid on lihtsalt kättesaadavad (näiteks ettevõtte/asutuse veebilehel), arusaadavad ning selgelt ja lihtsalt sõnastatud. Siit tuleneb kohustus inimesi jälgimisest teavitada. Täpsemalt reguleerivad seda IKÜM artiklid 12 – 14³. Rõhutame, et isikud peavad saama aru eelnimetatud punktide sisust.

Videovalve puhul tuleks kõige olulisem teave esitada teavitussildil: töötlemise eesmärk, õiguslik alus, vastutava töötleja nimi ja kontaktandmed ning info, kus saab tutvuda andmekaitsetingimustega⁴. Andmekaitse Inspeksioon on loonud kaamera kasutamisest teavitamise [sildi genereerija](#), mis aitab luua nõuetekohase sildi. Kaamerate teavitussildid peavad sisaldama 4 kohustuslikku andmevälja. Üks neist peab olema viide pikemalt loetavatele tingimustele, mis võivad olla osa üldistest andmekaitsetingimustest. Teavitussildid peavad olema nähtaval kohal ning inimestel peab olema võimalus valida enne andmetöötlust, kas soovib siseneda ruumi, kus salvestatakse.

Sealjuures peab andmetöötleja tagama, et ta suudab tuvastada, kes on salvestisi vaadanud (logid, vaatamiste kohta peetav dokument/raamat), et tuvastada, et ei oleks toimunud alusetuid vaatamisi. Kui kasutatakse turvafirmat, siis peab olema välja toodud täpselt, kes on volitatud töötleja ning muud asjaolud.

Kokkuvõtteks selgitame, et ettevõttel peab isikuandmete salvestamiseks olema dokumenteeritud a) õigustatud huvi hindamine, b) kaamerate kasutamise tingimusi ja kindlaid eesmärke tutvustavad andmekaitsetingimused, ning c) paigaldatud korrektsed teavitussildid.

² Isikuandmete kaitse üldmäärus artikkel 6 lg 1 p f

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>

⁴ https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumendid/kaamerate_juhend_10.11.2021.pdf, lk 31-32

Kui on korrektselt täidetud need kolm punkti, siis on ka kaamerate kasutamine eelduslikult õiguspärane (sh ei tee seadus vahet, kas isikuandmeid töötleb osaühing või eraisik, kes salvestab muud ala kui enda oma- reegleid peavad kõik täitma).

Rohkem selgitusi antud teema kohta leiate lisaks inspeksiooni [kodulehelt](#), sh:

- [millega peab arvestama videovalve kasutamisel?](#)
- [kas tööandja võib paigaldada kaameraid?](#)
- [miks on vaja kaamerate kasutamiseks andmekaitsetingimusi?](#)
- Juhend kaamerate kasutamise kohta on leitav [siit](#).
- Isikuandmete töötlemise õiguslikest alustest leiate rohkem informatsiooni [siit](#).

Kaameraga salvestajale on oluline teada, et andmesubjektidel on igal ajal õigus pöörduda andmetöötaja poole (näiteks enda kohta salvestise saamise nõudega). Andmetöötajal on kohustus vastata kuu jooksul (sh vajadusel kohustus edastada andmesubjektile tema kohta kogutud isikuandmed). Kui andmetöötaja ei vasta isikule kuu jooksul või isik ei ole vastusega rahul, siis on andmesubjektil õigus pöörduda muuhulgas Andmekaitse Inspeksiooni poole, kes viib vajadusel läbi järelevalvemenetluse.

Kuna Andmekaitse Inspeksioon ei osuta õigusabi, siis igapäevastes andmekaitsemures saavad Teile abi anda õigusnõustajad (advokaadid, juristid). Õigusnõustajad saavad ettevõttele vajadusel koostada vajalikud analüüsid ning dokumentatsiooni juhindudes just konkreetsest ettevõttest.

Loodan, et selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist-konsultant
peadirektori volitusel